

(4)

(c). Book is always our best friend. Our friends may be changed or die but book always chats with us.

(গ্রন্থই হল আমাদের সবচাইতে বড় বন্ধু। আমাদের বন্ধুদের পরিবর্তন বা মৃত্যু হতে পারে কিন্তু গ্রন্থ সর্বদাই আমাদের সাথে কথা বলে।)

Unit - IV

4. Describe the character of लक्ष्मी as depicted in सुकनासोपदेश. 10

Or;

Translate the following passage : 10

यौवनारम्भे च प्रायः शास्त्रजलप्रक्षालननिर्मलापि कालुष्यमुयाति बुद्धिः। अनुज्झितधवलतापि सरागैव भवति यूनां दृष्टिः। अपहरति च वात्येव शुष्कपत्रं समुदभूतरगोभान्तिरतिदूरमात्मेच्छया यौवनसमये पुरुषं प्रकृतिः इन्द्रियहरिणीहारिणी च सततमतिदुरन्तेयमुपभोगमृगतृष्णिका।

P-II (1+1+1)G/13

2013

SANSKRIT (General)

Fourth Paper

Full Marks : 50

Time : Two Hours

The figures in the margin indicate full marks.

Unit - I

1. (a) Explain any *two* of the following सूत्र's : 3×2=6
 - (i) एचोरयवायावः।
 - (ii) वृद्धिरादैच्।
 - (iii) झलां जश् झशि।
 - (iv) तोर्लि।
- (b) Define and illustrate any *two* of the following : 3×2=6

वृद्धि, उपसर्ग, उपधा, प्रातिपदिक।
- (c) Give the resulting forms (any *four*) 4
 - (i) कृ + ण्यत्।
 - (ii) दा + यत्।
 - (iii) चि + यत्।
 - (iv) मनुष्य + डीप्।

P.T.O.

(2)

(v) शास् + क्यप्।

(vi) मूषक + टाप्।

Or,

Explain any two of the following प्रत्याहारः :

चर, जश्, अट्, इक्। 2×2=4

(d) Join the Sandhi (any two) : 2

(i) शिव + छाया।

(ii) पौ + अकः।

(iii) गो + इन्द्रः।

(iv) चक्षुः + रोगः।

(e) Disjoin the Sandhi (any two) : 2

(i) प्रेजते।

(ii) प्रार्णम्।

(iii) उत्थानम्।

Unit - II

2. Describe the story of जरद्गव and दीर्घकर्ण. What are the main उपदेश in this story? 10

Or,

Translate into English or Bengali :

अस्ति मगददेशे चम्पकवती नामारण्याहनी। तस्यां

4/20-7200

(3)

चिरान्महता स्नेहेन मृगकाको निवसतः। स च मृगः स्वेच्छया भ्राम्यन् हृष्टपुष्टाङ्गः केनचित् शृगालेनावलोकितः। तं दृष्ट्वा शृगालोरचिन्तयत्— “आः कथमेतन्मांसं सुललितं भक्षयामि? भवतु, विश्वासं तावदुतपादयामि। इत्यालोच्य उपसृत्याव्रवीत्—मित्र, कुशलं ते? मृगेणोक्रम्—कस्त्वम्? स ब्रूते—क्षुद्रबुद्धिनामा जम्बुकोऽहम्। अत्रारण्ये वन्द्युहीनो मृतवन्निवसामि। इदानीं त्वां मित्रमासाद्य पुनः सवन्द्युजीवलोकं प्रविष्टोऽस्मि। अधुना तवानुचरेण मया सर्वथा भवितव्यम्।

Unit - III

3. Translate into Sanskrit (any two) : 5×2=10

(a) Rabindranatha's 'Gitanjali' has been translated in many languages. The Sanskrit rendering of it was done by pandit Amarendra Mohan.

(রবীন্দ্রনাথের গীতাঞ্জলি বিভিন্ন ভাষায় অনুদিত হয়েছিল, পণ্ডিত অমরেন্দ্রমোহন সংস্কৃত ভাষায় এটি অনুবাদ করেন।)

(b) Kalidas was a great poet. The Raghuvamsa and the Sakuntala are the principal works and they are praised by scholars all over the world.

(কালিদাস মহাকবি ছিলেন। রঘুবংশ ও শকুন্তলা তাঁর শ্রেষ্ঠ রচনা, যেগুলি বিশ্বের সকল পণ্ডিতদের দ্বারা প্রশংসিত ছিল।)

P.T.O.

4/20-7200

P-II (1+1+1)G/13

2013

SANSKRIT (General)

Fifth Paper

Full Marks : 50

Time : Two Hours

The figures in the margin indicate full marks.

1. Give a pen-picture of the character of King Dilipa of Raghuvamsam, Canto-I. 10

Or,

Describe the वशिष्ठाश्रमाभिगमन in रघुवंश Canto-I with Kalidasa's treatment of Nature.

2. Translate into English *or* Bengali any *one* of the following : 4

(a) क सूर्यप्रभवो वंशः क चाल्पविषया मतिः।

तितीर्षुर्दुस्तरं मोहादुडुपेनास्मि सागरम्॥

(b) अथवा कृतवाग्द्वारे वंशोऽस्मिन् पूर्वसृरिभिः।

मणौ वज्र-समुत्कोर्णे सूत्रस्येवोस्त्रि मे गतिः॥

(c) प्रजानामव भृत्यर्थं स ताभ्यो वलिमग्रहीत्।

सहस्रगुणमुत्स्तष्टुमादत्ते हि रसं रवि॥

P.T.O.

(2)

3. Answer any *three* questions : $2 \times 3 = 6$

- (a) Who was नन्दिनी? Why did वशिष्ठ instruct दिलीप to serve her?
- (b) Who was सुरभि? Why did she curse King दिलीप?
- (c) "जगतः पितरौ वन्दे"—Who are referred to here by जगतः पितरौ? With which are they compared?
- (d) Write the names of some commentators of रघुवंशम्।

4. (a) What is कर्मवाच्य or भाववाच्य? What are the general rules of कर्मवाच्य or भाववाच्य? Give examples. 4

Or,

What is वाच्य? Define its varieties with illustrations.

(b) Change the voice (any *two*) : $3 \times 2 = 6$

- (i) वयं नगरं गच्छामः (in कर्मवाच्य)।
- (ii) राजा वदति (in भाववाच्य)।
- (iii) त्वया चन्द्रः दृष्टः (in कर्तृवाच्य)।
- (iv) पिता रामायणं पठति (in कर्मवाच्य)।

(3)

5. Translate into English or Bengali : 10

कस्मिंश्चित् ग्रामे सखीकः ब्राह्मणः एकस्मिन् कुटीरे वसति स्म। ब्राह्मणस्य पत्नी अतीव कलहप्रिया आसीत्। तस्याः कलहभयात् वायसोऽपि तस्य गृहे न उपविशति स्म। तस्या कलह ज्वालाम् असहमानः सः ब्राह्मणः एकदा गृहं परित्यज्य वनं समागतः। वने कस्यचित् वृक्षस्य अधः उपविष्टः स ब्राह्मणः रोदिति स्म। तदा वृक्षात् कश्चित् भूतः तम् अवदत्—“मा रोदीः”।

6. Read the following Passage and answer the following questions in Sanskrit : 10

तत्रैकेन धूर्तेन गच्छन् स ब्राह्मणोऽभिहितः—भो ब्राह्मण! किमिति त्वया कुक्कुरः स्कन्धेनोह्यते? विप्रेणोक्तम्—“नायं श्वा, किन्तु यज्ञच्छागः।” अनन्तरं पुनर्द्वितीयेन धूर्तेन क्रोशमानस्थितेन तदेवोक्तम्। तदाकर्णय ब्राह्मणश्छागं भूमौनिधाय मुहुर्मुहुर्निरीक्ष्य पुनः स्कन्धे कृत्वा दोलायमान निश्चलितः। तदनन्तरं पुनस्तृतीयधूर्तवचनं श्रुत्वा स विप्रो भ्रमं निश्चित्य छागं त्यक्त्वा स्नात्वाच गृहं ययौ। छागश्च नीत्वा धूर्तेः खादितः।

- (a) धूर्तत्रयाणां मध्ये प्रथमः जनः ब्राह्मणं किमपृच्छत्?
- (b) किमुत्तरं प्रदत्तं ब्राह्मणेन?
- (c) द्वितीयधूर्तवचनं श्रुत्वा ब्राह्मणस्य मनसि कीदृशी प्रतिक्रिया जाता?
- (d) कदा ब्राह्मणः आत्मनः भ्रमं ज्ञातवान्?
- (e) ततो ब्राह्मणः किं कृतवान्?

P-II (1+1+1) G/13

2013

SANSKRIT (General)

Sixth Paper

Full Marks : 50

Time : Two Hours

The figures in the margin indicate full marks.

Unit - I

1. Narrate briefly the words of solicitations uttered by a dying man? Is the solicitor a follower of ज्ञानमार्ग or कर्ममार्ग? 12

Or,

Write a brief note on the nature of self as propounded in ईशोपनिषद्।

2. Translate into English *or* vernacular (any one) : 5

(a) कुर्वन्नेवेह कर्माणि जिजीविषेच्छतं समाः।

एवं त्वयि नान्यथेतोऽस्ति न कर्म लिप्यतिनरे॥

(b) यस्तु सर्वाणि भूतान्यात्मन्येवानुपश्यति।

सर्वभूतेषु चात्मानं ततो न विजुगुप्सते॥

3. Explain any one of the following मन्त्रs : 8

(a) अन्धं तमः प्रविशन्ति पेरविद्यामुपासते।

ततो भूय इव ते तमो य उ विद्यायां रताः॥

P.T.O.

4/22-7200

(2)

- (b) असूर्या नाम ते लोका अन्धेन तमसावृताः।
तांस्ते प्रेत्याभिगच्छन्ति ये के चात्महनो जनाः॥

Unit - II

4. Write a detailed note on उपनयनविधि as prescribed
by Manu. 12

Or,

What according to manu, is धर्म? Discuss critically
the धर्मs prescribed for different castes in मनुसंहिता. 12

5. Explain any *one* of the following : 7

- (a) न हायनेन चलितैर्न वितैर्न च वन्धुभिः।
ऋषयश्चक्रिरे धर्मं योरनूचानः स नो महान्॥
(b) सङ्कल्पमूलः कामो वै यज्ञाः सङ्कल्पसम्भवाः।
व्रता नियमधर्माश्च सर्वे सङ्कल्पजाः स्मृताः॥

Or,

Write short note on any *two* of the following :
स्वाध्याय, आचार्य, सदाचार, केशान्तसंस्कार। $3\frac{1}{2} \times 2 = 7$

6. Answer any *three* questions of the following :
 $2 \times 3 = 6$

- (i) What is श्रुति and what is स्मृति?

(3)

- (ii) What are the एकादश इन्द्रिय?
- (iii) What is ब्रह्माञ्जलि?
- (iv) What is सदाचार?
- (v) How many अध्यायs are there in मनुसंहिता?
-